

FAKTE FORMALDEHÜÜDI KOHTA

Formaldehüüd on ülitundlikkust põhjustav aine, mis võib vallandada immuunreaktsiooni juba esmasel kokkupuutel. Lühiajaline kokkupuude ärritab tugevasti silmi, nina ja kurku ning võib põhjustada kokkupuutunuil köha ja hingeldamist. Korduv kokkupuude võib põhjustada raskeid allergilisi naha, silmade ja hingamisteede reaktsioone ning põhjustada astmalaadseid hingamisprobleeme ja nahaärritust, nagu nt nahapõletik ja sügelus. Rahvusvaheline vähiuurimiskeskus IARC liigitab formaldehüüdi 1. rühma kantserogeeniks, mis tähendab, et see tekitab inimestel vähki (ninavähki).

Kus oht esineb

Formaldehüüdiga võib kokku puutuda tervishoiu ja matuseteenuste valdkonnas ning tekstiili- ja paberitööstuses. Töötajad võivad formaldehüüdi gaasi või auruna sisse hingata ning vedelikuna võib see absorbeeruda läbi naha. Kokkupuude võib toimuda kangaste töötlemisel ja vaikude tootmisel. Peale tervishoiutöötajate ja meditsiinilaborite tehnikute töötajate kuuluvad väga ohustatud rühmadesse surnukuuritöötajad, samuti formaldehüüdis või formaliinis hoitava bioloogilise materjaliga kokku puutuvad õppejõud ja üliõpilased.

Täiendav info

Formaldehüüd on sageli vesilahustes leiduv värvitu ja tugeva lõhnaga gaas. Meditsiinilaborites ja surnukuurides laialt levinud säilitusainena kasutatavat formaldehüüdi leidub ka paljudes toodetes, nagu nt kemikaalid, puitlaastplaadid, majapidamistooted, liimid, kortsumiskindlad kangad, pabertoodete kattematerjalid, puitkiudplaadid ja vineer. Seda kasutatakse sageli ka tööstuslikes fungitsiidides, germitsiidides ja desinfitseerimisvahendites.

Kuidas sümptomid teid mõjutada võivad

Formaldehüüdi sissehingamine võib põhjustada selliseid sümptomeid nagu kurguvalu, köha, silmade sügelus ja ninaverejooks. Mõned inimesed on tundlikumad kui teised, nii võib mõnel inimesel probleeme mittepõhjustav kokkupuude teistel inimestel põhjustada iiveldust ja halba enesetunnet.

Formaldehüüd on vähki tekitav aine. Mida suurem ja pikaajalisem on kokkupuude, seda suurem on vähi (nina- ja kõrivähi) tekke oht. Formaldehüüdiga kokkupuutumine võib suurendada vähi tekke ohtu isegi sümptomite avaldumiseks liiga madala taseme korral.

Kokkupuute ja formaldehüüdist põhjustatud ninavähi väljakujunemise vaheline peiteaeg varieerub 2 aastast mõnede ägedaloomuliste liikide korral kuni 15 aastani.

Mida saab teha

Et oleks teada, millal tuleks meetmeid rakendada, tuleb kokkupuudet regulaarselt mõõta. Teavitage töötajaid ohtudest ja ennetusmeetmetest.

Parimaks lahenduseks kokkupuute ohjamisel on insener-tehnilised lahendused, näiteks kohtäratõmbe paigaldamine. Toote töökeskkonda sattumise vältimiseks võib osutada vajalikuks kasutada rangeid ohjamismeetmeid, nagu nt kinnine töötlemiskamber. Kõik suure formaldehüüdisaldusega segud või lahused peavad olema vastavalt märgistatud. Isikukaitsevarustus, nagu nt respiraatorid, kujutavad endast kokkupuute piiramise ajutist lahendust, mis tuleks kasutusele võtta alles viimases järjekorras.

Viited: NIOSH, cancer.gov, CDC, CCOHS